

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibus Cœram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

9. Cap. De Loco, tempore, & ordine diuini officij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

Romano, Soto artic. 4. & Nauarr. de horis can. cap. 21. numer. 23. Religiosi autem dicunt secundum statuta sui ordinis: Ideo etiam tenentur ad officium B. Virginis, mortuorum, aut sanctæ crucis, pro ordinatione statutorum, aut consuetudinis: Quod etiam de alijs intelligendum. Officium autem mortuorum omnes dicere tenentur, in die animarum, ut docet S. Thom. communiter receptus in quodlibet. 6. & vsus Romanæ Ecclesiæ confirmat: Si quis autem ad titulum sui patrimonij ordinatus, nec viuit de beneficio Ecclesiastico, potest dicere officium pro suo placito, dummodo approbatum sit ab Ecclesia, ut directorium lib. 1. capit. 8. & Nauarr. in Manuali Confess. loc. cit. num. 107. docent. Quicquid Sotus sine sufficienti fundamento in contrarium dicat. Hic notandum pro aliquibus, quod dicere nunc officium secundum antiquum Breuiarium Romanum Cardinalis Sanctæ crucis, non licet, quamuis quidam ob breuitatem idem amplectantur.

CAPVT IX.

DE LOCO, TEMPORE, ET
Ordine diuini officij.

PRIMA Conclusio. Personæ deputatæ ad
chorum rationabili cessante causa, debent
dicere

Oo

dicere in choro, capit. fin. 92. d. Etsi hoc non procurant obseruari Prælati, quibus ex officio incumbit, mortaliter peccant, ex Clemen. 1. de celebrat. missarum.

Secunda Conclusio. Personæ, quæ priuatim dicunt, possunt recitare in quouis loco decenti & honesto. Dicere autem in vicis, foro, aut alijs locis, vbi secularia tractantur, reprehensione dignum est, quia præstat impedimentum necessariæ attentioni, & repugnat dignitati tanti numeris.

Tertia Conclusio. Tempus priuatim dicendi horas ad euitandum peccatum mortale, est integer dies naturalis, incipiendo à media nocte ad mediam. Dictum ad euitandum mortale. Quia, qui sine causa non dicit horis debitis & consuetis, venialiter peccat, iuxta Nauarr. & Sotum.

Quarta Conclusio. Qui honestis occupationibus deditus est, vt eis melius vacare possit, si priuatim dicat officium, potest mane omnes horas absoluere, vsque ad completorium exclusiuè, capit. 1. de celebrat. missarum, & DD. ibid. Quando autem non est vrgēs necessitas, decentius est, vt manè tantum horæ absoluantur vsque ad vespertas exclusiuè.

Quinta Conclusio. In dicendis horis melius est præuenire tempus, quàm postponere, quando horis debitis propter occupationes dici non possunt: Tempus autem debitum & congruum

gruum est, quando viri sancti & timorati pro consuetudine patriæ, aut prouinciæ, dicere solent. Conclusio posita asseritur à S. Thoma communiter recepto quodl. 5. art. 28. dum ait, melius est anticipare laudes Dei, & postea alium actum studiosum agere, quàm vnum per alterum impedire. Ea de causa secundum communem sententiam non est peccatum, imò meritum, vt ait Nauarr. propter honestas occupationes, matutinas horas vespere præcedenti recitare, & mane vsque ad vespas exclusiuè reliquas absoluerè: Si quis tamen hoc sine rationabili causa faceret, vt diutius dormiret, & voluptati indulgeret, venialiter peccaret. Quando autem matutinæ dicuntur vespere præcedenti, parum refert, an fiat post, vel ante cœnam. In hac re quisque suæ commoditati prospicere potest, vbi & hoc obseruandum, licitū esse vespere præcedenti matutinas legere, vsq: ad laudes exclusiuè, & sequenti die incipere, à laudibus, Deus in adiutorium, &c.

Sexta Conclusio. Qui publicè in Ecclesia diuina officia persoluunt, debent absoluerè horis debitis, nisi rationabilis causa intercedat, cap. 1. de celebr. missarum. Vnde Syluest. & Angel. in verb. Horæ canonicæ. Dicunt prælatos Ecclesiarum mortaliter peccare, si non curant officium fieri debitis horis in Ecclesijs. Debitæ autem horæ, moraliter accipi-

O o z cipi-

cipiendæ sunt pro consuetudine patriæ. Ex dicta conclusione cum Nauarro de oratione, & horis canonicis, cap. 3. num. 50. infero non licere anticipare diuina officia ob spectacula, hassiludia, & alia profana: Eadem est ratio, de executionibus criminalibus; quia his & similibus interesse clerici non debent, capit. Cum decorem. capit. penult. de vita, & honest. clericorum. capit. Sententiam sanguinis. Ne clerici, vel monachi, capit. 1. de Torneamentis.

Septima Conclusio. Ordo non est in præcepto sub peccato mortali, vt DD. docent cum superiori consensu eis, qui priuatim recitant, quauis sit peccatum veniale sine causa mutare: Quia qui ordinem mutat, non mutat substantiam officij, sed tantum accidentalia, vt Caietanus receptus ab alijs in verb. Horæ canonicæ, tradit. Sicut etiam accidit, si quis deberet dicere, de festo alicuius Sancti, & diceret de feria: In hac re tamen est cauendus error quorundam, qui etiã in publicis officijs aliquando ob breuitatem eligunt de sanctis, quando de feria dicendum; aut ex festo nouem lectionũ faciunt trium. Eadem est ratio, si quis ex incuria, aut negligentia, Sextam ante Tertiam recitet non est plusquam veniale. Ex hac conclusione elicitur quod si quis canonicus, vel monachus celebrasset, & interim alij cecinissent Tertiam, & ipse veniat ad chorum, quando Sexta incipitur, ad conformãdum se choro potest

potest cum alijs cantare Sextam, & deinde Tertiam legere; nec iterum tenetur, legendo Sextam subiungere.

Octava Conclusio. Missam celebrare ante matutinas & laudes, est peccatum mortale. S. Antonin. 3. part. tit. 13. capit. 4. Syluest. in verbo missa, & hæc est communis Summissarum opinio. Hanc etiam communem esse DD. sententiam, attestatur Gabriel super canonem missæ. lect. 13. & Nauarr. de orat. & horis can. cap. 21. num. 30. Docent tamen Syluest. Nauar. & alij si aliquis casus rationabilis, vel causa incideret grauis, vt pro vitando magno scandalo populi, tunc non esse peccatum mortale. Pro confirmatione conclusionis, allegat communis sententia generalem Ecclesiæ consuetudinem, quæ obtinet vim legis. d. 2. can. in his rebus. A communi sententia recedit Dominicus Sotus q. d. artic. 4. sed malè, sine ratione sufficienti, & textu: quare communis tenenda.

Nona Conclusio. Missam celebrare ante Primam, non est peccatum mortale. Gabr. loc. cit. Sotus. Nauar. cap. 3. de orat. Syluest. verb. Missa. quæst. 6. Angel. ibidem. §. 42. Conclusio constat. Quia nulla est ratio, quæ moueat, nec textus, qui probet contrarium: Si autem alibi esset statutum, quod præscriberet, ei standum esset.

Esset tamen peccatum veniale ante Primam

celebrare, nisi sequeretur scandalum, aut nimia retardatio populi, aut occupatio necessaria vrgeret. Quare Nauarr. attestatur, se nunquam ausum fuisse consulere, nisi aliqua ex prædictis, aut similis causa cõcurreret. De alijs horis, qui priuatim dicit, potest disponere pro deuotione, & commoditate. Aliqui communiter post Tertiam, missam celebrant: alij post Sextam. In collegijs, & monasterijs, quando Nona post prandium canitur, vt plurimum missa post Tertiam canitur; Quantum ad alias orationes, quæ missæ præmittuntur, pro præparatione Sacerdotis, scilicet quinque illi Psalmi. Quam dilecta, &c. Benedixisti, &c. Inclina aurem, &c. Credidi, & De profundis, &c. dicuntur ex institutione Papæ Cælestini, & non est præceptum de his, sed causa deuotionis dicuntur. Sunt autem quinque secundum Innocentium; vt quicquid immundum quinque sensuum transgressione commissum est, quinque Psalmorum oratione detergatur.

Preces verò & Collectæ, quæ illis adiunguntur, pertinent ad impetrandam cordis munditiam.